

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2011 m. vasario 25 d. *

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga – nominacijos mokiniams ir apdovanojimai ju vadovams

Vasario 16-osios išvakarėse Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje buvo organizuotas iškilmingas Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimas. Jis vainikavo visą savaitę gimnazijoje vykusiu renginių ciklą. Ši kartą iškilmingame minėjime buvo apsieita be įprastinių šventinių pranešimų ir Lietuvos valstybės atkūrimo dienos reikšmės vertinimų. Kita forma organizuotas minėjimas išsiskyrė betarpiskumu, visapusišku bendros šventės idėjos suvokimu. Renginį šildė visų dalyvių pakili nuotaika, džugino jaunatviškai žavūs gimnazijos mokinį meno kolektyvą pašiodymai.

tais vienkartinės skatinamios stipendijos buvo skirtos ir įteiktos Skirmantui Sinkevičiui, Valdui Eimontui, Nėrijui Kinderiui, Simonai Grūšaiti, Vilūnei Kazlauskaiti, Giedrei Juknevičiutei. Susirinkusiems buvo perskaitytas Juozo Lukšos žmonos dr. Nijolės Braženaitės atsiuštasis sveikinimas gimnazijos bendruomenei (spausdintame atskirai). Iškilmių dalyviai buvo malonai nustebinti LPKTS valdybos nutarimu, kuriuo garbingas LPKTS apdovanojimas – 1-ojo laipsnio žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“ buvo skirtas Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktoriui.

Miesto meras Andrius Kupčinskas pasveikino kau-

niečius, pažymėjo, kad Vasario 16-oji yra ypatinga šven-

tė, nes būtent tada buvo padé-

ti valstybės kūrimo pamatai.

„Laisvė ir Nepriklausomybė

LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša buvusiems aktyviausiems gimnazijos abiturientams įteikė vardines Juozo Lukšos-Daumanto fondo stipendijas

Šventiniame renginyje dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) valdybos pirmininkas, buvęs partizanas ir politinis kalinas, Juozo Lukšos-Daumanto brolis, gimnazijos rėmėjas Antanas Lukša.

Antanas Lukša pasveikino gimnazijos bendruomenę Valstybės atkūrimo dienos proga, palinkėjo jaunimui ne-nustoti optimizmo ir kryptin-gai žengti savo pasirinktu ke-liau. Tradiciškai, minėjimo metu, buvusiems aktyviausiems gimnazijos abiturientams, šiuo metu jau sekmin-gai studijuojantiems Lietuvos aukštosiose mokyklose, Antanas Lukša įteikė vardines Juozo Lukšos-Daumanto fondo stipendijas. Šiais me-

riui Vidmantui Vitkauskui. Taip buvo įvertintas ilgame-tis V. Vitkausko darbas patriotiškai ugdant jaunimą, puoselėjant Juozo Lukšos-Daumanto atminimą ir rūpi-nantis rezistencinio paveldo išsaugoju.

Juozo Lukšos-Daumanto žmonos dr. Nijolės Braženaitės sveikinimas gimnazijos bendruomenės nariams

Brangūs visi Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos bendruomenės nariai, siunčiu Jums nuoširdžius sveikinimus mūsų Nepriklausomybės šventės – Vasario 16-osios proga.

(keliamas į 2 psl.)

Šventinė savaitė Kaune

Iškilmingai paminėta Vasario 16-oji

Vasario 16-ąją – 93-iąsias valstybės atkūrimo metines – kauniečiai, kaip įprasta, minėjo Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Miesto vadovai, vidurinių ir aukštųjų mokyklų, nevyriausybinių organizacijų, partijų atstovai padėjo gėlių prie Nežinomojo kario kapo, kur dega Amžinoji ugnis žuvusiems už Tė-vynės laisvę, ir prie Laisvės paminklo. Vyčio Kryžiaus vėliavą kélé Vyčio Kryžiaus ka-valierius, buvęs Tauro apygardos partizanas, LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša.

Miesto meras Andrius Kupčinskas pasveikino kau-niečius, pažymėjo, kad Vasario 16-oji yra ypatinga šven-

Vytauto Didžiojo karo muziejuje minėjo 90 metų jubiliejų

Praėjusį antradienį Vytauto Didžiojo karo muziejaus Di-džiojoje salėje įvyko šventinis minėjimas, skirtas Vytauto Di-džiojo karo muziejaus įkūrimo

Andrius Kupčinskas.

Šventinis renginys prasi-dėjo tylos minute, pagerbiant žuvusius karius, mirusius muziejaus darbuotojus. Taip pat buvo išsautos trys salvės visų epochų kariams atminti, kurie kovojo už Lietuvos lais-vę, nepriklausomybę.

LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojams linkėjo neblėstančio įkvėpimo kau-piant mūsų istorijos lobyną

Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Kaune Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje Valstybės atkūrimo dieną šventė gausus būrys kauniečių ir svečių

Zenono Šiaučiulio nuotr.

turi visada degti kiekvieno mūsų širdyje. Savo darbais kasdien ir kantriai turime kurti valstybės ateitį“, – sakė A. Kupčinskas.

Kaip visada Vytauto Di-džiojo karo muziejaus sode-lyje nuaidėjo garsios salvės už laisvę, už Lietuvą, už Kauną.

Renginio dalyviai, ranko-se laikydami trijų spalvų šir-dis, suformavo Lietuvos trispalvę. I dangų kilo trispalviai žibintai.

90-osioms metinėms.

Iškilmėse dalyvavo gausus būrys aukščiausią šalies vadovų, pareigūnų: Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Lietuvos krašto apsaugos ministrė Ra-sa Juknevičienė, Lietuvos kariuomenės vadadas gen. mjr. Arvydas Pocius, Prezidentūros, Vyriausybės, Lietuvos krašto apsaugos sistemos, kultūros ir švietimo įstaigų at-

stovai, Kauno miesto meras Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktorius pulki-ninkas leitenantas Gintau-tas Surgailis šventės daly-viam trumpai papasakojo muziejaus kūrimo, gyvavi-mo istoriją.

Garbingą jubiliejų šven-čiantį muziejuaplankiusi Lie-tuvos Respublikos Preziden-tė Dalia Grybauskaitė sakė: „Džiaugiuosi, kad šiandien galiu būti čia.

(keliamas į 2 psl.)

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga – nominacijos mokiniams ir apdovanojimai jų vadovams

(atkelta iš 1 psl.)

Ypač sveikinu šaunius gimnazijos stipendininkus, savo pastangomis ir darbštumu nusipelnusiems būti pagerbiems šios šventės proga.

Per trumpus Lietuvos Nepraklausomybės metus žodis LAISVĖ tapo simboliu, kaip mokėti gyventi laisvėje ir kurti Lietuvos gerove. Per tuos 22 metus (1918–1940) Lietuva dėka daugelio pasišventusių patriotų, grįžusių iš užsienio, kurių daugelis ten buvo baigę mokslus, sugebėjo savo mylimą kraštą pakelti į labai aukštą lygį. Jis buvo lyginamas su pilnai išsvyčiusiomis Europos šalimis. Sovietinė okupacija, deja, sugriovė viską, kas buvo sukurtas su dideliu meile ir pasišventimu.

Toji Vasario 16-oji, Nepraklausomybės diena, davė pradžią Lietuvos gerovei ir parodė pasauliui, kad ji moka tvarkytis ir kurti gražią pilnavezertę šalį.

Aš tikiu, kad ir dabar, nors yra taip sunku atsigauti po ilgų priespaudos metų, pasišventusių patriotų dėka Lietuva ir vėl taps pilnaverte valstybe, kurioje gyventi ir tuo gyvenimu džiaugtis bus gera.

„Baltijos kelias“, partizanų kovos dėl laisves, Sausio 13-osios nakties lietuvių patriotų pasiryžimas ginti televizijos bokštą ir Aukščiausiosios Tarybos rūmų negali išnykti iš žmonių širdžių. Reikia tik suvokti, kaip gyventi laisvėje ir kurti tikrąjį Lietuvos gerove.

Brangūs šios gimnazijos mokiniai, sutelkite savo širdyse didelę meilę Lietuvai ir atiduokite jos gerovei. Tebūna visų auka, padėta ant laisvės aukuro, jos verta.

Su meile –

Jūsų Nijolė BRAŽENAITĖ-LUKŠIENĖ-PARONETTO

Informacija

Vadovaudamasi Pasipriesinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos pirmininko teikimu (po atlanko ištyrimo, suradus nepateiktus duomenis), Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė 2011 metų vasario 10 dienos įsakymu Nr. 1V-24 LGGRT centro Specialiųjų tyrimų skyriaus Nukentėjusių asmenų dokumentų rengimo grupės vyriausiajai specialistei karjeros valstybės tarnautojai Romutei Naraškevičienei-Makauskaitei panaikino tremtinio teisinį statusą, nes jis jai 2000 metais buvo pripažintas netekusiu galios ir skelbiamas nebegaliojančiu.

tai (nesant įstatyminiams, teisiniams pagrindui).

Tremtinio teisinio statuso pripažinimo metu Romutė Naraškevičienė-Makauskaite vadovalo Nukentėjusių asmenų dokumentų rengimo grupėi (dabar – Specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausioji specialistė).

LGGRT centro 2011 metų vasario 10 dienos įsakymu Nr. 1V-24 Romutei NARAŠKEVIČIENEI-MAKAUSKAITEI išduotas nukentėjusio asmens (tremtinio) pažymėjimas Nr. 036079 pripažintas netekusiu galios ir skelbiamas nebegaliojančiu.

Nepabuvęs kareiveliu...

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos šventinių renginių ciklą Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje vainikavo bendruomenės narių susitikimas su Lietuvos Nepraklausomybės atkūrimo Akto signatara, Lietuvos Respublikos Seimo nare, Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė. Viešią lydėjo Kauno rajono

nės pranašumas bei perspektyvas, karių, tarnaujančių tarptautinėse misijose, socialines garantijas, tikimybę, kad iškilusio karinio konflikto metu Lietuvą apgis NATO karinės pajėgos.

Ministrė R. Juknevičienė susitikimo pabaigoje padėkojo visiems susirinkusiems ir gimnazijos bibliotekai padovanovo vertingą D. Barono ir D. Mačiulio knygą „Pilėnai ir Margiris: istorija ir legenda“.

Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorius Vidmantas Vitkauskas su savo gimnazistais – gen. Povilo Plechavičiaus jaunojo kario mokyklos mokiniais

mero pirmojo pavaduotoja Regina Lukoševičienė, Garliavos seniūnės pavaduotoja Jūratė Seiliuvienė.

Vasario 18 dieną ministrė susitiko ir bendravo su gimnazijos vyresnių klasių mokiniais. Pasakojo apie 1918 ir 1949 metų Lietuvos nepraklausomybės deklaracijų reikšmę valstybės istorijai bei jos tēstinumui, atsakė i mokinų klausimus apie Lietuvos kariuomenės padėtį bei perspektyvas, taip pat apie lietuvių karių dalyvavimą tarptautinėse taikos palaikymo misijose. Susitikimo metu mokiniai ministrės aktyviai klausinėjo apie profesionalius ir reguliarios kariuome-

niai. Kauno rajono mero pavaduotoja R. Lukoševičienė taip pat pasidžiaugė gimnazijos mokiniais, ypač tais, kurie dalyvauja P. Plechavičiaus jaunojo kario mokyklos programoje. Grupei mokinii (Robertui Blédai, Andriui Macevičiui, Benui Navickui), atėjusiems į šį susitikimą su kariška uniforma, mero pavaduotoja atminimui įteikė po knygą. Neliko nepastebėta ir gimnazijos mokytoja Rita Kareckienė, kurios sūnus Narvydas (mūsų gimnazijos abiturientas) baigė Karo akademiją su taikos palaikymo misija tarnavo Afganistano Goro srityje. Mokytojai atminimui buvo padovanota knyga apie Kauno rajoną.

Baigiantis vizitui, gimnazijos direktorius Vidmantas Vitkauskas ministrę Rasą Juknevičienę ir ją lydinčius asmenis supažindino su gimnazijoje veikiančiu Juozo Lukšos-Daumanto muziejumi. Svečiams buvo parodyti unikalūs muziejuje saugojami eksponatai – Juozo Lukšos, Jono Pajaujo, kunigo prelato Mykolo Krupavičiaus laiškai Nijolei Braženaitėi, rezistentijos veikėjų išleidimo Vytauto Vaitiekūno, prof. Juozo Bražaičio, Petro Vilučio laiškai Juozui Lukšai, Nijolės ir Juozo Lukšų asmeninis nuotraukų albumas, knygos, įvairūs asmeniniai dokumentai, apdovanojimai.

Vytenis VITKAUSKAS autorius nuotr.

Šventinė savaitė Kaune

(atkelta iš 1 psl.)

Mes visi pagerbiame tuos laikus, kai vyko nepraklausomybės kovos, o Lietuvos istorijoje dėl savo šalies laisvės mums teko kovoti ne vieną kartą. (...) Visiems muziejaus darbuotojams norėčiau palinkėti neblėstančio įkvėpimo kauiant mūsų istorijos lobyną“.

Lietuvos krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė visiems priminė, kad jau tada, prieš 90 metų, muziejaus idė-

ras Andrius Kupčinskas, Vytauto Didžiojo universitetos rektorius Zigmantas Lydeka.

Vytauto Didžiojo universitetui Prezidentas Valdas Adamkus yra be galio svarbus asmuo – jis yra VDU atkūrimo tarybos garbės narys, VDU garbės daktaras, VDU tarybos pirmininkas, todėl Kauno mieste įsikūrės universitetas nusprendė pagerbti Prezidentą ir jo visą veiklą.

„Manau, kad ši bibliote-

Šventės akimirka Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje Simono Maciukevičiaus nuotr.

jos autoriai mąstė apie ateities kartas, apie žinios, kaip mūsų tauta išsikovojo laisvę, perdaivimą.

Lietuvos kariuomenės vadasis gen. mjr. Arvydas Pocius muziejui linkėjo sulaukti ne 100 metų, o 1000 ar net daugiau – juk šiame muziejuje telpa visa Lietuvos kariuomenės istorija.

Minint garbingą jubilieju muziejuje atidarytos dvi naujos ekspozicijos. Pirmoji ekspozicija „Karyba prieistoriniu laikotarpiu“ didžiausią dėmesį skiria akmens, bronzos ir geležies amžiui, antroji ekspozicija „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenė 13–17 amžiuje“ – supažindina su 13–17 amžiaus Lietuvos karybos raida.

Įsteigtas Prezidento Valdo Adamkaus vardu pavadintas muziejus – biblioteka

Antradienį Vytauto Didžiojo universitetu (VDU) Rektorato posėdžių salėje buvo pasirašyta VšĮ Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus steigimo sutartis. Šios bibliotekos steigėjais tapo Kauno miesto savivaldybė ir Prezidentas Valdas Adamkus. Steigimo pasirašymo ceremonijoje dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, Kauno miesto me-

ka-muziejus taps pagarbos simboliu vienam iš Lietuvos istorijos tarpinių ir Jame prasmungai dirbančiai asmenybei“, – sakė VDU rektorius Zigmantas Lydeka.

Muziejus įsteigtas S. Daukanto gatvėje esančiam pastate, kuriamo šiuo metu įsikūrė VšĮ „Išleivijos institutas“. Šiame pastate tarpukariu dirbo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. V. Adamkaus muziejui-bibliotekai vadovauja Arūnas Antanaitis.

Prezidentinė biblioteka-muziejus saugos ir pristatys visuomenėi Valdo Adamkaus visuomeninės, politinės veiklos palikimą, viešins intelektualinių indėlių, skatinas ir remas Prezidento visuomeninės ir politinės veiklos tyrimus, organizuos parodas, konferencijas, seminarus, mokymus, rūpinius vaizdinės ir garsinės medžiagos kūrimu, tiražavimui ir platinimui, steigis stipendijas Valdo Adamkaus veiklos tyréjams.

Daugiau kaip 200 kvadratinės metrų plotą užimančios bibliotekos-muziejaus lankytøjai išvys Prezidentinę biblioteką, įvairius Valdo Adamkaus daiktus: baldus, paveikslus, kitas interjero detales, sporto trofėjus, dienoraščius, archyvinį fondą, kurį sudaro daugiausia su V. Adamkaus veikla JAV susiję dokumentai.

„Tremtinio“ inf.

Artėjant KGB archyvo viešinimui puolamas LGGRT centras

Šiais metais, remiantis naujai įsigaliojusiu įstatymu, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – Centras) pradės viešinti archyvinius KGB dokumentus. Tiesa, Centrui duoti du mėnesiai pasiruošimo darbams, tad visuomenė „atvirą ir nevaržomą“ internetinę pažintį su būvusių nuskalstama sovietinės Lietuvos saugumo sistemo, jos struktūra, vadovais, slaptaisiais ir kitokiais agentais turėtų pradėti išaušus pavasariu – nuo kovo 1-osios.

Įdomiausia tai, kad jau nuo praėjusių metų rudens tenka stebeti nuolatinį puolimą ir girdėti dažnai nepagrįstą kritiką, nukreiptą prieš Centrą ir jo vadovybę. Centro direktorei B.Burauskaitėi Seime dar rugsėjo pabaigoje pristatant Centro veiklos 2009 metų ataskaitą prasidėjo įvairiausios priekabės dėl, tarkim, visai nerimtų dalykų. Taupymo vajaus pagauti Seimo nariai Centro vadovybei priekaištavo, kad iš sutaupyta (!) lėšų buvo paremontuotos Centro būstinės patalpos, truputį pagerintos, patvarkytos darbo vietas, atnaujinti kompiuteriai. Centras kritikuotas net už tai, kad nupirko kelis pigesnius šaldytuvus ir mikrobangų krosneles Vilniaus senamiestyje dirbančiems Centro darbuotojams (gaunantiems mažesnius už vidutinį atlyginimus ir dirbančiems daugiau iš idėjos) tam, kad jie galėtų papiešauti savo atsineštu maistu, nes vilniečių senamiesčio restoranėliai ir kavinės – ne jų kišenei.

Direktorė B.Burauskaitė, aiškindama „Tremtinui“ dėl Centro išlaidų ir Seimo narių

kritikos, teigė, kad prasidėjus sunkmečiui Centras pinigų dar turėjo ir jie žinoję, kad nei kitaip, nei dar kitaip metais pinigų negaus. Ji sakė, kad yra dirbusi vadovaujantį darbą ir iš patirties likęs principas, jog darbuotojams reikia sudaryti normalias darbo sąlygas.

„Nežinau, ar būtų buvę geriau, jei mes sutaupyptus pinigus būtume gražinę biudžetui?“ – abeojo B.Burauskaitė. Ir be reikalo abeojo. Kaip dabar aiškėja, šis darbo sąlygų pagerinimas ir technikos atnaujinimas gali būti vieninteliai įrankiai, kurie gelbės dirbant ir KGB archyvo viešinimo darbus.

Duodama interviu „Tremtinui“ B.Burauskaitė tvirtino, kad jai labai svarbu, jog ją suprastų buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, parėmę jos kandidatūrą į Centro vadovės postą. Tačiau, manau, kad būvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams ne reikia aiškinti kagiebistų viešinimo svarbos. Ir taip aišku – neverta tikėtis, kad buvę slapti ar atviri kagiebistai, ir dabartinėje Lietuvoje turintys vienokią ar kitokią įtaką bei galią, nuolankiai lauks, kol bus visuomenei paviešinti.

Seimo Žmogaus teisių komitetas, kuriam priskirtas Centras, negailestingai kritikoja Centrą, neišskiriant nė šio komiteto narės, būvusių ilgametės Centro generalinės direktorės Dalios Kuodytės. Kas jau kas, o ši Seimo narė tikrai turėtų suprasti Centro veiklos reikšmę ir momento prieš KGB archyvų paviešinimą svarbą. Juk ji ne koks Seimo narys Mečislovas Zaščiurinkas, kuriam visiškai neaišku, kodėl tas Centras atlieka

mokslių tiriamajį darbą ir kodėl kitų jo funkcijų negalėtų atlikti Valstybės saugumo departamentas. Kam jis iš vieno reikalingas ir ar jis veiks amžinai? Ji taip pat turbūt nėra tokios pačios nuomonės, kaip šokantis Seimo narys Andrius Šedžius, kuris valstybės biudžeto projektui teikė pasiūlymus beveik visą Centrui skirtą finansavimą paskirstyti kitaip: pavyzdžiu, didelę dalį lėšų atiduoti Saulės mūšio paminklo statybai.

KGB archyvų paviešinimo svarbą nelabai supranta (arba kai kas labai aiškiai supranta!) ir valdančioji dešiniųjų koalicija. Seime rugsėjo 28 dieną klausantis Centro generalinės direktorės Biurės Burauskaitės 2009 metų ataskaitos jos pateiktį skaičiai ne itin nudžiugino.

„Per 2009 metus Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui daugiau kaip 1,5 mln. litų sumažintas biudžeto asignavimas, todėl buvome priversti atsakyti 11 etatų. Sumažėjo ir taip nedideli, gerokai nuo šalies vidurkio atsiliekantys darbuotojų atlyginimai. Bet visos įstatymų paversos funkcijos buvo vykdamos ir veiklos apimties nebuvu mažinamos“, – sakė B.Burauskaitė.

Labai svarbus valdžios ir šalies vadovų požiūris į tai, kaip jie vertins šio proceso svarbą. Ar neatsitiks taip, kad taupymo karštinei apimtai šaliai neužteks išminties skirti reikiamą finansavimą tinkamai pradėti viešinimo darbus? Štai nuo 2011-ųjų metų Centrui paversa dar viena labai svarbi funkcija – KGB archyvų viešinimas ir išlapintų, iliustraciją praėju-

sių asmenų, tai yra prisipažinusiu kagiebistų bylų laikymas. Olaikytis šiuos kol kas valstybės paslaptį sudarančius dokumentus, Lietuvai tapus ES narre, tapo dar sudėtingiau – reikalavimai griežtesni.

Pasak B.Burauskaitės, kol kas tam iš biudžeto nėra skirta jokių lėšų. Seime svarstant 2011 metų valstybės biudžeto projektą TS-LKD frakcijos Seime narė Agnė Bilotaitė pateikė pasiūlymą skirti KGB archyvų viešinimo darbams apie pusę milijono litų, tačiau jos pasiūlymui nepritarė Biudžeto ir finansų komitetas. Finansų ministerija kažką žada, bet ne tiek, kiek reikėtų, ir neaišku, ar savo pažadus pilddys. Taupom, vadinas...

Nereikia būti naiviemis ir įsivaizduoti, kad be papildomų žmonių ir lėšų viešinimo darbai vyks sklandžiai. Juk kiekvieną popierelį, kuriu būlose būna šimtai tūkstančių, reikės dėti į aparatą ir jo kopiją perkelti į kompiuterį. Tai labai daug laikoreikalaujantis techninis darbas. Juk viešinimas vyks internete, viskai reikia perkelti į specialiai tam sukurtą interneto svetainę. Kalbinta B.Burauskaitė net galvojo šiam juodam ir mažai apmokamam darbui paieškoti neįgalų žmonių. Ją suprasti galima – juk reikia kažkaip verstis.

Kyla ir dar daugiau klausimų: ar ta interneto svetainei bus tinkamai apsaugota, ar jos neužpuls, nesugadins kokie nors specialiai paprašyti tarpautinai kompiuterių plėškai, jau kartą parodę Estijai, ką reiškia tikras prieš valstybinių įstaigų interneto svetainių puolimas. Gaila, kad tokie klausimai tikriausiai nekyla valstybės vadovams, nerandan-

tiems lėšų šiam tikrai svarbiams, sakyčiau, nacionalinį saugumą liečiančiam darbui.

Centro vadovė B.Burauskaitė „Tremtinui“ tvirtino, kad nežiūrint lėšų stygiaus, dideliems KGB archyvo darbams stipriai ruošiamasi. Ji tvirtino jau seniai turinti savo matymą, kurį palaikė ir Prezidentė, kaip pradėti minimų archyvų viešinimo darbus. Labai svarbu yra tai, kad viešinimo darbai bus pradėti ne nuo seniausių iki naujausių archyvinių dokumentų, bet atvirkščiai. Nuo pačių naujausių, kurie tikriausiai palies ir dabar dar veiklius ar žinomus visuomenėje žmones, būviusius KGB bendradarbius ir – trisdešimt metų atgal į pratęs. (Išsamiau apie KGB archyvų viešinimo procesą kviečiame skaityti kitame „Tremtinio“ numeryje.)

Atgarsiai tarptautinėje erdvėje

Lietuvos sprendimas priešinti KGB archyvus iš dalių yra paremtas ir tarptautiniu mastu. Dar 2009 metų liepos 8 dieną Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau ESBO) parlamentinė asamblėja yra priėmusi rezoliuciją „Padalintos Europos suvienijimas: žmogaus teisių ir pilietinių laisvių apsauga XXI amžiuje ESBO regione“, kuria valstybės paragintos toliau tyrinėti totalitarizmo palikimą, skatinti ir remti totalitarinių režimų nusikaltimų moksliinius tyrinėjimus bei pakviesi visas valstybes atverti savo istorijos ir politinių dokumentų archyvus.

(keliamo į 4 ps.)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos remiami kandidatai į savivaldybių tarybas

PATIKSLINTAS SĄRAŠAS

Ankyščiai:
Vytautas Bernatavičius
Prima Petrylienė
Biržai:
Irutė Varzienė
Jonava:
Janė Paulauskienė
Joniškis:
Julius Lukys
Jurbarkas:
Edvardas Strončikas
Algirdas Genys
Kaišiadorys:
Aldona Mitkuvienė
Kalvarija:
Birutė Kažemėkaitė
Juozas Švedas
Vaclovas Astrauskas
Vita Bautrėnienė
Kaunas:
Margarita Staniulytė
Vladas Sungaila
Tomas Vilčinskas

Kauno r.:

Gvidas Rutkauskas
Klaipėda:
Jonas Milierius
Vytautas Pranciškus Mickus
Audronė Renkauskienė
Valentina Vadoklienė
Klaipėdos r.:
Česlovas Tarvydas
Jonas Šatkus
Gintarė Sargūnaitė
Povilas Grikšas
Kretinga:
Valerija Žalienė
Kupiškis:
Ričardas Barzdėnas
Gediminas Laužikas
Vytautas Kliudys
Kuršėnai (Šiaulių r. savivaldybė):
Kristina Aginskienė
Marijampolė:
Stasė Pažarskienė
Večeslavas Agurkis

Juozas Budreika

Molėtai:
Tadas Masėnas
Loreta Rimydiénė
Pakruojis:
Jadyga Korsakienė
Palanga:
Giedrius Šatkauskas
Juozas Zobernis
Pasvalys:
Antanas Sudavičius
Panevėžys:
Raimundas Pankevičius
Maurikijus Grébliūnas
Zinaida Marmokienė
Algimantas Čeponis
Algirdas Blažys
Milda Bronislava
Krasnickienė
Radviliškis:
Irena Palionienė
Vitas Sadauskas
Stasė Janušonienė
Vida Pužaitienė

Ignas Jasius

Budriukai:
Juoza Lekavičius
Raseiniai:
Antanas Vizbaras
Rokiškis:
Jūratė Čypienė
Jonas Tautvilis Aleksiejus
Šakiai:
Violeta Simonavičienė
Irena Haase
Dalia Grigaravičienė
Vilhelm Haase
Šiauliai:
Vladas Damulevičius
Rimundas Domarkas
Eduard Manovas
Antanas Plaipa
Šilalė:
Vera Macienė
Teresė Ūksienė
Kristina Dambrauskienė
Loreta Kalnikaitė
Loreta Petkuvienė
Dalia Krasauskienė

Antanas Rašinskas

Šilutė:
Regina Tamošauskienė
Petras Jucikas
Giedré Anskaitienė
Jurgis Balčiūnas
Tauragė:
Antanas Stankus
Alfonsas Šatikas
Rimvydas Pakalniškis
Klemensas Paulius
Birutė Bagdonavičienė
Vidas Čereškevičius
Janė Balžekienė
Pranciškus Vytautas
Laurinaitis
Algirdas Turčinavičius
Vladas Rimkus
Ukmergė:
Vida Pulkauninkienė
Birutė Žilėnienė
Rita Jesaulienienė
Utena:
Vincas Bliznikas

Artėjant KGB archyvo viešinimui puolamas LGGRT centras

(atkelta iš 3 psl.)

Kokią reikšmę turi šis raganimas ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro jau pradėti viešinti kai kurie KGB dokumentai anglų kalba, įrodo ir šių metų vasario 18 dieną išplatintas Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko Arvydo Anusausko pranešimas. Jame jis reiškia nuostabą dėl to, kad Ukrainos saugumo tarnyba vasario 16 dieną apklausė (unian.net pranešimu) Nacionalinio okupacinių aukų muziejaus direktorių R. Zabilių. Manoma, kad susidomėta R. Zabilių kompiuteryje buvusia informacija apie KGB mokomąją medžiagą ir sovietinių specialistų tarnybų veiklą Baltijos šalyse, kuri buvo parsisiusta iš Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro internetinės svetainės anglų kalba „KGB dokumentus“.

Pasak A. Anusausko, Lietuvoje jau beveik du dešimtmiečiai buvę KGB dokumentai yra tyrinėjami istorikų, su KGB bylomis susipažsta bu-

vė politiniai kaliniai ir tremtiniai. Dalis KGB dokumentų Lietuvoje viešinami internete jau kelerius metus ir nuo šių metų jų viešinimo darbas turėtų dar paspartėti. Todėl Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) narės Ukrainos saugumo tarnybai, atsižvelgiant į minimą rezoliuciją, reikėtų peržiūrėti savo nuostatas, saugant buvusios KGB pašaptis, juo labiau kad jos galibūti susijusios su totalitarinės valstybės nusikaltimais.

„Kviečiu ESBO paraginti Ukrainos valdžios pareigūnus neperekiooti KGB veiklą tiriančių istorikų ir kitų tyriantojų, o sudaryti jiems sąlygas tirti KGB veiklą ir šios organizacijos nusikaltimus savo šalies piliečiams“, – ragino Seimo narys.

Jau dabar akivaizdu, kad KGB archyvo viešinimas yra labai svarbus net tarptautiniu mastu. Ne tik pačiai Lietuvai ir mūsų visuomenei. Todėl didesnis dėmesys dabar Centro patiriamiesiems sunkumams yra akivaizdžiai būtinės.

Ingrida VĖGELYTĖ

Valkininkuose paminėta Valstybės atkūrimo diena

Vasario 14 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kazulionis ir šio filialo moterų ansamblis „Viltis“, vadovaujamas Gražinos Kuodienės, susitiko su Valkininkų bendruomene kartu paminėti 93-iąsias Lietuvos valstybės atkūrimo metines. Minėjime dalyvavo ir Valkininkų kultūros namų ansamblis „Santaika“, vadovaujamas Aldonos Japertienės, Valkininkų vidurinės mokyklos vyresniųjų klasių mokiniai, mokytojai ir jų vadovai.

Minėjimą pradėjome giedodami Lietuvos himną. LPKTS Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kazulionis kalbėjo apie meilę Lietuvai ir jos sunkų kelią į nepriklausomybę, priminė Lietuvos šauklius į laisvę – dr. Joną Basanavičių ir dr. Vincą Kudirką.

Vytautas Kazulionis, gržiausius jaunystės metus pra-

leidęs Sibiro lageriuose, ragino jaunimą mylėti Tėvynę, džiaugtis, kad turime žodžio ir judėjimo laisvę. Prisiminė savo jaunystės dienas, kai 1944 metais su savo bendraminčiais lankėsi Ciežiūnų kaimme, dainavo lietuviškas patriotines dainas. Taip pat teigė, kad 1918 metais atkurtą Lietuvos nepriklausomybę Vilniaus krašto žmonėms buvo tik dar viena okupacija – išsivadavę iš carinės Rusijos gniaužtų pateko į Lenkijos okupaciją.

Susitikimo metu skambėjo ansambliai „Viltis“ ir „Santaika“ atliekamos dainos. Jaunimui atliko ir šv. Valentino dienai skirtą dainą.

Už labai šiltą ir nuoširdų susitikimą esame dėkingi Valkininkų seniūnui Jonui Urbačiui, ansambliai „Santaika“ narėms ir vadovei Aldonai Japertienei.

Jadvyga ir Marija URBELEONYTĖS, buvusios tremtinės

Agresorių propagandos tikslai

Propagandos vaidmuo valstybės gyvenime

„Lietuvių archyvo“ II tomo, pasirodžiusiame 1942 metais, buvo išspausdintas J. Petrėno straipsnis „Kaip reiškėsi bolševikų propaganda.“ Jame rašoma: „Bolševikų partija, būdama Lietuvos nelegalioje padėtyje, mėgino plėsti savo idėjų propagandą. Ir toji propaganda pasidalysavo intensyvesnė, kai tik Lietuvos gyvenime buvo jaučiami kokie nors sunkumai. Taip atsitikdavo todėl, kad bolševikų vyriausias tikslas buvo išnaudoti kiekvieną progą savo naudai, pakreipti įvykius ir žmonių nuotaikas ta linkme, kad jų idėjos galėtų daugiau įtakos įsigyt. (...) Jie puikiai žino, kad propaganda tik tada turi pasiekimą, kai ji pasižymi savo tvirtinimų kategoriskumu, skelbiama minčią paprastumu ir yra plačiausiai sluoksniam prieinama.“

Kariškiams neleista atliki konstitucinę pareiga

Pagal Stalino ir Hitlerio 1939 metų rugpjūčio 23 dieną Kremliaus vykusi slaptą suokalbij, kuriuo buvo pasidalintos Rytų Europos nepriklausomų valstybių žemės ir suplanuota Antrojo pasaulynio karos pradžia, Vermachtas ir Raudonoji armija sutartinai nukariaovo Lenkiją. Maskva paskelbė Baltijos šalims ultimatumus. LR prezidentas A. Smetona, net žodžiu nepaaiškindamastautai, kas iš tikruju vyksta, pasitraukė į Vakarus. Lietuvą užtvindė skurdžiai aprengtos pusalkanės raudonarmiečių divizijos, kurių su gėlėmis pasitiko pakelta ant kojų „Penktoji kolona“.

Lietuvos kariuomenei nebuvo leista atliki konstitucinę pareigą – nors simboliškai pasipriešinti okupantui. Okupuotoje Lietuvosje jau sovietinė propaganda nėrėsi iš kailio keikdama buržujus, kapitalistus, peikdama visus nepriklausomos Lietuvos ekonomikos pasiekimus ir itin tūžmingai neigdama lietuvių pilietinės visuomenės gyvenimą bei siekius.

Lygia greta buvo liaupsiuotinės išsiveržėliai rusakalbiai „vaduotojai“ iš kapitalistų bei buržuazijos jungo“ ir garsinami įspūdingi sovietų liaudies laimėjimai „socializmo statyboje“.

Tereikėjo vienerių metų ypač skaudžios ir žeminančios patirties, kad visuomenė įsitikintų, jog okupantu propaganda tik maskuoja tikruosius „vaduotojų“ kėslus. Pa-

sakėlės apie pilnaverčių ir laimingą sovietijos darbo žmonių ir valstiečių gyvenimą išsisiskaidė kaip dūmai. Pasirodė, kad „buržujų valdomoje“ Lietuvoje pragyvenimo lygis, švietimas ir kultūra buvo neilyginamai aukštėsni negu sovietų Rusijoje.

Išlike imperiniai siekiai

J. Petrėnas rašo: „Staiga bolševikai su visuojimis būdingu karštumu pradėjo propaguoti rusų tautos praeities istorinius asmenis, pradedant Aleksandru Nevskiu (provoslavų bažnyčios šventuoju) ir baigiant Petru Didžiuoju. Rusų kovos praeityje su jų valstybės (kurių bolševikai, išteigdami Tarybų Sąjungą, faktiškai panaikino) priešais buvo iš naujovertinamos ir išaukštinamos kaip valstybės laimėjimai, padėjė įsikurti bolševikams.“

Čia nieko naujo ir nelaukti nepasakyta. Rytuose buvo keičiami tik didvalstybės pavadinimai, o politika Rytų Europos atžvilgiu, tiek carams, tiek ir pirmiesiems Komunistų partijos sekretoriams valdant, nepasikeitė. Baltijos šalys buvo laikomos tik laikinai iš narvo ištrūkusiu grobiumi.

Vertinimai apversti aukštyn kojomis

Straipsnio autorius klause: „Antrasis pasaulinis karas, kurį bolševikai vadina „Antruojų imperialistiniu karu“. Kas šio karo kaltininkai? Iš svarbų klausimą autoritetingai buvo štai kas pasakyta: „Lenkijos valstybė – nevykės Versalo sistemos padarinys, (...) Sutvarkius klausimus, kiliusius po Lenkijos valstybės sugriuvimo ir tuo pačiu sudarius pastovius pagrindus tvirtai taikai Rytų Europoje, Tarybų Sąjungos ir Vokietijos vyriausybės 1939 metais rugpjūčio 28 dieną padarė bendrą pareiškimą apie tai, kad tarp Vokietijos – iš vienos pusės, ir Anglijos, ir Prancūzijos – iš kitos pusės, karo likvidavimas atitinku višų tautų interesus, ir kad Vokietija ir Tarybų Sąjunga dės pastangas, kiek galima greičiau ši tikslą pasiekti. Šis pareiškimas tačiau nesutiko Anglijos ir Prancūzijos prielankumo. Anglija, o paskui ją ir Prancūzija pareiškė norą toliau testi karą su Vokietija. Tokiu būdu agresoriai ir karos kurstytojai yra dvi didžiosios Vakarų Europos valstybės, užpuolusios Vokietiją ir kariaujančios dėl kolonių ir dėl pasaulinės hegemonijos...“

Autorius teiginys, kad Anglija ir Prancūzija yra „ag- resorės ir karo kurstytojos“ rodo, jog propagandos tikslais naudinga faktų ir įvykių vertinimą apversti aukštyn kojomis. Tai plaukė iš okupantų pasikeitimo Lietuvosje faktu. Juk S-H suokalbio autoriai 1941 metų birželį susirėmė tarpusavyje ir okupuotoje Lietuvosje bolševikus kuriams laikui pakeitė naciai.

resorės ir karo kurstytojos“ rodo, jog propagandos tikslais naudinga faktų ir įvykių vertinimą apversti aukštyn kojomis. Tai plaukė iš okupantų pasikeitimo Lietuvosje faktu. Juk S-H suokalbio autoriai 1941 metų birželį susirėmė tarpusavyje ir okupuotoje Lietuvosje bolševikus kuriams laikui pakeitė naciai.

Konstitucija tampa propagandos pavyzdžiu

„Bolševikų propaganda sako, kad visos Sovietų Sąjungos gyvenančios tautos yra laisvos ir jos gali kurti savaimingą kultūrą. Pagal TSRS Konstituciją (ši konstitucija tai vienas ryškiausiai bolševikų propagandos pavyzdžių) Sovietų Sąjungą sudaro laisvos tautos, kurios turi teisę netik savarankiškai tvarkyti savo kultūrinį gyvenimą, ne tik lygios savo tarpe, bet ir turi teisės ar laisvu noru būti sąjungoje ar iš jos išstoti.“

Si trumpa ištraukėlė parodo, kad visa okupacijos meto laikraštiena buvo daugiau ar mažiau prisodrinta kryptingu, tiksliniu melu ir apgauile. Pavergtos tautos neturėjo nei teisės, nei galimybės pareikšti savo valią. Dauguma piliečių greitai įsikito. Pirmieji bolševikų valdymo metai didžiumą apmulkintų piliečių išblaivino.

NKVD aplinkraštis iškalbingas

„Visų ryškiausiai bolševikų propagandos melagingumą patyrė lietuvių. Maža to, kad jie labai greit sužlugdė lietuvių kultūrinį gyvenimą, sunaikino lietuvių jau placią spaudą, sužalojo lietuvių meną, bet, pagaliau, jie parodė savo tikrąjį veidą, persekiandomi, žudydam ir kalindam, o paskutinėmis savo viešpatavimo dienomis ištremdam žymių dalį lietuvių šviesuomenės, daugumą atsparesnių tautinių požiūrių lietuvių. Savo priešais jie laikė, kaip rodo NKVD slaptas aplinkraštis, ne tik buvusius politinius darbuotojus, įvairių jaunimo sąjungų narius, net jaunimo laikraščių korespondentus, filatelistus ir esperantininkus, kurie turėjo nelaimę kada nors parašyti laišką į užsienį, taip pat asmenis, kurių kaltė buvo tik ta, kad jie turėjo giminių Vokietijoje.“

Vargu bau čia reikalingas koks nors komentaras. Juk šiame skirsnaje bemaž kondensuota santrumpa išliūdnai pagarsėjusio sovietinio baužiamojo kodekso 58 straipsnio. Okupacijų meto patirtis neturėtų būti pamiršta. Edmundas SIMANAITIS

2011 m. vasario 25 d.

Tremtinys

Nr. 8 (934)

5

Nepabūgusi partizanės dalios

Pasipriešinimo kovose greta vyrių nepriklausomybę ginti stojo ir moterys, merginos, nepabūgusios sunkios partizanės dalios. Paliko jos savo draugus, tėvelius, ramesnį gyvenimą. Viena iš tokiu buvo Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės 6 bataliono partizanė Anelė Sidaraitė-Tarbūnienė, turėjusi Drebules slapyvardį.

Anelės tėviškė – Šilinių kaime, Rumšiškių valsčiuje, Kauno apskrityje (dabar – Palomenės seniūnija, Kaišiadorių rajonas). Gimė ji 1925 metais keturių ükininkų sodybų kaimelyje. Beveik visi jie buvo giminės. Pranas ir Domelė Sidarai augino 6 vaikus. Kartu gyveno ir seneliai Juozas bei Ona iš tėvelio pusės. Anelė teturėjo 9 metus, kai mirė motina, tad ukiui palaikyti, vėlams auginti tėvelis vedė antrą žmoną Marijoną Šimkūnaitę iš Rumšiškių. Seima sulaukė dar dviejų dukreliai. Tad Sidarų kieme gyveno jau 10 žmonių.

Vokiečių okupacijos metais Anelė ištekėjo, už Prano Tarbūno nuo Radviliškio. Vyras tose apylinkėse su vokiečių karais, savanoriais, belaisviais krito mišką, vežė į sandėlį, o iš ten medieną išvezdavo iš Lietuvos. Anelė ir Pranas išsinuomavo kambarį Mackūnų kaime, nes pas tévus jiems tiesiog neužteko vienos.

Neilgai jauna šeima džiaugėsi ramybė. Artinosi frontas iš ryti, vokiečiai traukėsi, sujais – ir mūsų žmonės, žindami, kad sugrižę sovetai jų darbą miškuose prilygins sovietijos išdavystei. Pranas Tarbūnas taip pat išvyko. Dvidešimtmetė Anelė likoviena. Tuo metu Anelės seserys jau buvo ištekėjusios, Magdalena – už Lietuvos kariuomenės puskarininkio, irgi pasitraukusio į Vakarus. Pasitraukusieji taip ir dingo be žinios. Sesuo Bronė buvo ištekėjusi už Broniaus Žukausko, tapusio Antano Taparauskio-Kirvio būrio partizanu Pinavijoje, suimto 1946 metų kovo 15 dieną ir išvežto į Intą dešimčiai metų. To neužteko: 1948 metų gegužės 22 dieną į Krasnojarsko krašto Jeniseisko rajono Šerčenkos gyvenvietę ištremėjo tévus Vincą bei Uršulę, seseris Anelę, Genę ir jos trylikametį sūnų.

1945 metų rudenį Anelė tapo Prano Jaromsko-Perkūno kuopos ryšininkė: teikdavo partizanams medikamentų, net ginklų. Ji visur suspėdavo, sążiningai atlikdavo užduotis. Tuo metu ir aš tapau ryšininkė, tai daugeli pavidymu atlikdavome kartu.

Šilinių, Mackūnų, Beištrėlio, Livintų apylinkėse buvo daug miškų, pelkių, tad kovoti partizanams buvo paranku. Bėgo méniesiai, keitėsi metų laikai. Prasidėjo didieji trémimai, atsirado daug okupantų pagalbininkų. 1947 metų pradžioje atėjome į Perkūno būri. Vadas priėmė mūsų priesaiką: Anelė tapo Drebule, aš – Rūta.

1947 metų spalio 21 dieną Svilionių kaime, Karmėlavos valsčiuje, žuvo Didžiosios Kovos apygardos 6-ojo bataliono, veikusio Rumšiškių, Palemono, Karmėlavos valsčiuose, kitose pakaunės vietose, vadas Klemensas Gurs-

žūtbūtinė kova: dalyvavome ne viename mūšyje, džiaugdavomės likę gyvi ir apraudodavome žuvusiuosius. Deja, 1948 metų rugpjūčio mėnesį Vaidotą sužeidė, buvo pradėta siūlyti padirbtas pasais vykti gyventi į Vilnių. Paskutiniu metu Anelė Tarbūnienė-Drebulė palaikė ryšį su Stasiu Grenda-Smarkuoliu ir Juozo Markulio „Erelia“ klastai nepasidavė, ne visi išvykę į Vilnių buvo suimiti. 1948 metų rugsėjo 16 dieną mūsų draugai buvo agentų smogikų sudoroti Naujaso-džio kaime, Pažaislio valsčiuje. 1949 metų spalio 12 dieną, po Smarkuolio žūties Karmėlavos valsčiuje, Drebule liko viena, slapstėsi. Ji buvo išduota ir 1950 metais suimta Antakalnio kaime, Rumšiškių apylinkėje, Kaišiadorių rajone. Nuteista 25 metus kalėti, išvežta į Kemerovo lagerius.

Su ja 1953 metais susitikau Taišeto lageryje. Daug kalbėjome, džiaugėmės, kad praėjome tą kančią kelią, tardymus, kankinimus garbingai, kad likome gyvos. Stalinui mirus, politiniai kaliniai pasi-

juto stipresni, net prižiūrėtojai pasikeitė, leido laisvai vaikščioti po teritoriją, bendrauti. Buvome jaunos, tad nebaisūs buvo sunkūs darbai: skaldėme akmenis, kasėme žemę geležinkelio pylimui...

Vėliau, jau už zonos, kartu su Anele apsigyvenome mažame kambarėlyje. Ją paskyrė gaisrininkė, tad atsirado daug laisvo laiko. Aš lankeiau medicinos seserų kursus, prižiūredavau ligonių, leisdavau jiems vaistus. Atvažiuodavo mudvi aplankytį Anelės vyresnioji sesuo Magdalena, nes ji dirbo geležinkelio palydove, galėjo keliauti nemokamai. Papasakojo, kaip žmonės gyvena Lietuvuje. Keista nuotaika apėmė, kai atsivėrė lagerio vartai. 1956 metais mane paleido kiek ankšciau, greitai į laisvę išejo ir Anelė. Susitikome vėl jau Lietuvuje, savo tévynėje, apie kurią lageriuose tiek daug svajojome. Abi apsigyvenome Kaune, nes mūsų seserys gyveno kartu vienam butelyje. Paskui Anelė išvažiavo gyventi į Kazlų Rūdos rajono Jūrės kaimą, ištekėjo, tapo Cibulskiene. Susilaikė sūnėlio. Šeima pasistatė namus. Deja, Anelė mirė 1986 metų lapkričio 17 dieną, vos šešiasdešimties, nesulaukusi net Lietuvos Atgimimo. Po jos ši pasauli paliko ir sūnus.

Šiuo metu iš Sidarų gimines vaikų Kaune gyvena buvusi tremtinė Genovaitė Kiaušinienė, broliai Adolfas, Jonas...

Salomėja UŽUPIENĖ

Anelė Tarbūnienė-Drebulė (kairėje) ir Salomėja Piliponytė-Rūta apie 1948 metus

kis. Netrukus po vado žūties bazavomės Pravieniškių-Pašilių miške, Rumšiškių valsčiuje, prie Nadielos upelio. Buvome vieningi, pasiryžę nepasiduoti. Patys išsirinkome naują būrio vadą J. Ožraitį-Vaidotą. Stovykloje tada buvo 7 partizanai: Vaidotas, mudvi su Rūta, Juozas ir Vincas Čiurinskai, Stasys Grenda-Smarkuolis. Prie mūsų glaudėsi ir Jonas Černiauskas iš Užtakų kaimo, Rumšiškių valsčiaus. Tada nežinojau, kad jis – bataliono vadas, nes buvome tik sauvelė kovotojų, ne daugiau kaip būrys. Perkūnas buvo ne tik geras žmogus, bet ir turėjo tarp mūsų dideli autoritetą.

Anelės senelis Juozas Sidaras jau buvo miręs, kai 1948 metų gegužės 22 dieną visą Sidarų šeimą: tėvelius Praną ir Marijoną, dukteris Genovaitę, gimusią 1932 metais, Janiną, gimusią 1939 metais, sūnus Joną, gimusi 1930 metais, Adolfą, gimusi 1931 metais, bei močiutę Oną, 86 metų amžiaus, ištremėti Usoljės rajono Žilkino gyvenvietę Irkutsko srityje. Tik seserys Magdalena ir Bronė tremtiesišvengė, nes gyvenokitur, slapstėsi. Močiutė ir motina mirė tremtyje, likusieji 1957 metais sugrižo į tėviškę,

Tuo metu partizanams buvo sunkios dienos, tačiau Aneles Tarbūnienės kovos draugai pasiduoti okupantams neketino. I vieną būrij susijungė apylinkėse kovojančių vyrai, vadovaujami Jono Ožraičio-Vaidoto. Vyko

juto stipresni, net prižiūrėtojai pasikeitė, leido laisvai vaikščioti po teritoriją, bendrauti. Buvome jaunos, tad nebaisūs buvo sunkūs darbai: skaldėme akmenis, kasėme žemę geležinkelio pylimui...

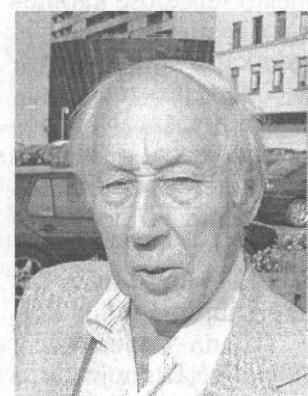
Vėliau, jau už zonos, kartu su Anele apsigyvenome mažame kambarėlyje. Ją paskyrė gaisrininkė, tad atsirado daug laisvo laiko. Aš lankeiau medicinos seserų kursus, prižiūredavau ligonių, leisdavau jiems vaistus. Atvažiuodavo mudvi aplankytį Anelės vyresnioji sesuo Magdalena, nes ji dirbo geležinkelio palydove, galėjo keliauti nemokamai. Papasakojo, kaip žmonės gyvena Lietuvuje. Keista nuotaika apėmė, kai atsivėrė lagerio vartai. 1956 metais mane paleido kiek ankšciau, greitai į laisvę išejo ir Anelė. Susitikome vėl jau Lietuvuje, savo tévynėje, apie kurią lageriuose tiek daug svajojome. Abi apsigyvenome Kaune, nes mūsų seserys gyveno kartu vienam butelyje. Paskui Anelė išvažiavo gyventi į Kazlų Rūdos rajono Jūrės kaimą, ištekėjo, tapo Cibulskiene. Susilaikė sūnėlio. Šeima pasistatė namus. Deja, Anelė mirė 1986 metų lapkričio 17 dieną, vos šešiasdešimties, nesulaukusi net Lietuvos Atgimimo. Po jos ši pasauli paliko ir sūnus.

Šiuo metu iš Sidarų gimines vaikų Kaune gyvena buvusi tremtinė Genovaitė Kiaušinienė, broliai Adolfas, Jonas...

Sveikiname

Gerbiamas jubiliate Baly GAJAUSKAI,

Jūsų nueitas kelias – garbingas, turtingas skaudžios ir karčios patirties, nepelnytų kančių ir laisvės troškimo. Jūsų gyvenimas buvo ir yra pašvestas Lietuvai, jos laisvei, už kurią tiek ilgai kovota, jos šviesesnei ateicių, apie kurią sava-jota už grotuotų langų ilgus nelaisvės dešimtmečius. Labai smagu matyti tikrą žmogų – grynuoli, kuris nepalūžo, ne-pasidavė nevilčiai, neišsižadėjo savo siekių, neapvylė tū, kurių iš jo visada tikėjosi teisinguo ir tiesos. Lagerių rūstis ir nenumaldoma nuožymė nepalaužė Jūsų, kaip asmenybės, kaip kovotojo už Lietuvos išlaisvinimą iš bolševikinės okupacijos.

Nepriklausomybės priešaušryje Jūs prisijungėte prie bendro laisvės troškimo palaikymo, kovojo už teisingą ir tiesų žodį, tvirtai reiškėte savo nuomonę įvairiais gyvenimo klausimais, vėliau palaikėte tuos, kuriems paramos tuo metu labiausiai reikėjo – jaunai Lietuvos Aukščiausiai Tarybai – Atkuriamajam Seimui, Vyriausybei, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungai.

Nuoširdžiai sveikiname sulaukus garbingo 85-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, šviesių gyvenimo akimirkų, ištvermės, dvasios tvirtybės ir sekmin-gai perteikti savo gyvenimo patirtį.

**LPKTS Vilniaus skyrius,
LPKTs valdyba**

* * *

80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Laisvės kovotoją, buvusį politinį kalini, LPKTS Panevėžio filialo narį **Antaną ŠIMĘNĄ**.

Linkime geros sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS valdyba

* * *

80-ojo jubiliejaus proga sveikiname Tauro apygardos Geležinio Vilkos rinktinės partizaną, Intos lagerio politinį kalini **Petą GUMAUSKĄ-Pipirą**. Linkime geros sveikatos, Dievo palaimos, ilgų gyvenimo metų laisvoje Lietuvoje.

Bendražygiai – Laisvės kovų dalyviai: žmona Stepa, Nelė ir Stasys

Prašymas

Prašau visų Lietuvos patriotų, kuriems šventas žuvusių mūsų tévų, brolių ir seserų atminimas, materialiai paremti knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antrosios dalies išleidimą. Tai yra kruvinos lietuvių partizanų kovų istorijos pirmosios dalies, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos išleistas 2000 metais, tēsinys, apimantis 1948–1955 metų Laisvės kovotojų ginkluotojo pasipriešinimo karinėms okupantų MGB, KGB ir Vidaus kariuomenės divizijoms, kautynių bei garbingos partizanų žūties istoriją.

Knygos išleidimui aukojamas lėšas prašytiu į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos Kaune, Laisvės al. 39, atidarytą saskaitą Nr. LT86 4010 0425 0156 6754 (LTL). AB DnB NORD banko Kauno skyrius.

**Vytautas JUODSNUKIS,
knygos „Suvalkijos partizanų takais“ autorius**

Dėkojame paaukojusiesiems Vytauto Juodsnukio knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antrosios dalies leidybai:

Zenonui Rakauskui – 100 litų,
Jonui Babickui – 100 litų,
Marijai Šimkienei – 100 litų,
Petrei Zaikauskienėi – 50 litų,
Albinui Lanauskui – 100 litų,
Albinui Jaškevičiui – 100 litų,
Jonui Kisieliui – 10 litų.

**LPKTS valdybos pirmininkas
Antanas Lukša**

Vasario 16-oji Šiauliuse

Saulėtą šventinį rytą Šiaulių miesto senosiose kapinėse Trispalvėmis vėliavėlėmis pražydo karių savanorių kapeliai. Vėliavėlės – rankų darbo, sukljuotos iš spalvoto popieriaus juostelių, pritvirtintos prie kotelių ir įsmeigtos prie kiekvieno kario savanorio kryželio.

Nuo 1946 metų šiuos kapeliaus prižiūrėjo Emilia Tolkiénė (Elena Labuckaitė). Elenutė gimė Utenoje kario savanorio šeimoje, dirbo mokytoja. Dar karo metais įsitraukė į partizaninę kovą. Iš pradžių teikė informaciją, slaugė sužeistus partizanus. Iškilus pavoju būti areštui, bėgo iš namų, gyveno sventima pavarde ir vardu, bet arešto vis tiek neišvengė. Kālejo Rokiškio kalėjime, buvo žiauriai tardoma, bet ištvrė, išgyveno. Po kalėjimo apsigyveno Šiauliuse. Cia ji surado karių savanorių kapeliaus.

Kiekvienais metais per Vėlines, Lietuvos kariuomenės dieną ir Vasario 16-ąją Elenutė darė puokštės, liejo žvakeles ir nešė į kapines. Kiek kartų saugumo persekiota, kviečia į KGB būstinę. Tačiau pavasarį vėl sodino gėles, rudenį grėbė lapus. Daabar karių savanorių kapines prižiūri miesto savivaldybė, dažnai talkina moksleiviai. Elenutė pasakoja jaunimui apie pasipriešinimo laikotarpi, apie tai, kaip jaunimas švēsdavo Vasario 16-ąją nepriklausomoje Lietuvoje, kaip lietuvių savo didžiąją šventę slapta minėjo okupacijos metais.

* * *

LPKTS Šiaulių filialo nariai ir būrelis Simono Daukanto ir Romuvos gimnazijų moksleiviu Vasario 16-ąją minėjo Radviliškio rajono Minaičių ir Balandiškių kaimuose.

Po šv. Mišių Šiaulių Šv. Petro ir Povilo katedroje ir vėliavos pakėlimo Prisikėlimo aikštėje atkurtos Prisikėlimo apygardos vado Juozo Mociaus lydini išvažiavome į Minaičius, kur 1949 metų vasario 16-ąją partizanų bunkeryje buvo pasirašyta Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Deklaracija. Nešini LPKTS ir Lietuvos vėliavomis iškilmingai atžygiavome prie paminklo Lietuvos laisvės kovos sajūdžio įkūrėjams ir vadams: Jonui Žemaičiui-Vytautui, Adolfui Ramanauskui-Vanagui, Juozui Šibailai-Merainiui, Leonui Grigoniu-Užpaliui, Petru Bartkui-Zadgailai, Aleksandriui Grybinui-Faustui, Vytautui Gužui-Kardui, Bronui Lieisiui-Nakčiai. Tylos minute pagerbėme žuvusius vadus ir

partizanus, padėjome gėlų.

Prisikėlimo apygardos vadą Juozas Mocius papasakojo apie partizanų kovą ir Deklaracijos pasirašymo aplinkybes, prisiminė, kokios sunkios tada buvo sąlygos; žiema, KGB ir kariuomenės siautėjimas, šnipų persekiojimai, nežabotas stribų žiaurus-

pie bunkerio atsiradimą tėvų sodyboje, apie čia gyvenusius partizanus. Julijai tada buvo 14 metų, ji pareigingai saugojo partizanus ir privalejo laiku perspėti apie pavoju. Juozas Mocius patikslino, kad tuo metu dar nebuvuoję „balso“, bet žmonės drąsino vieni kitus, sémési vilties.

tas atminimo akmuo liudija didingus 1949-ųjų metų įvykius.

Gintauto Luošaičio, vieno iš iniciatorių, stoginės pastatymo virš griūvančio S.Sajaus namo, ir Radviliškio buvusių tremtinių dėka susibūrėme prie laužo. Susirinkusieji buvo pasveikinti su Lietuvos Valstybės atkūrimo diena ir pavašinti.

LPKTS Šiaulių filialo nariai Vasario 16-ąją minėjo Radviliškio rajono Minaičių ir Balandiškių kaimuose

mas. Bet partizanai tuo metu buvo tikroji Lietuvos kariuomenė, o Lietuvos laisvės kovos sajūdis – reali valdžia.

Politinis kalnys ir tremtinys Romualdas Karbauskas paskaitė eiles, išmoktas Intos lageriuose iš Lietuvos kariuomenės viršilos: „Ar būt pavasaris auksinis, Ar rudenį, kai gėlės vysta/ Kareivis vis tur linksmas būti, / Kareivis visa da laimingas...“

Po to aplankėme atstatytą klėtelę, po kuria buvusiamė bunkeryje 1949-aisiais vasario 16-ąjį ir buvo pasirašyta LLKS Deklaracija. Sodybos šeimininkė ir tų nepaprastų įvykių liudininkė Julija Mikniūtė-Petrėlienė papasakojo

Balandiškių kaime, prie buvusios S.Sajaus sodybos, kur vyko Deklaracijos ir kitų dokumentų rengimo darbai, mus pasitiko Radviliškio buvę politiniai kalnai ir tremtiniai bei filialo pirmininkė Stasė Janušonienė.

J.Mocius priminė, kad prieš Deklaracijos pasirašymą dalis dokumentų buvo renegiama S.Sajaus sodyboje. Čia iš pradžių buvo susirinkę visi partizanų vadai ir rengė dokumentus, kaip turėtų gyventi Lietuva atkūrus nepriklausomybę. Tik sužinojus, kad greitumose kaimuose siaučia sovietų kariuomenė, suvažiavimas buvo perkeltas į Minaičius. Prie sodybos pastaty-

Grįzome pilni įspūdžių; mokiniai išklausė istorijos pamoką, mokytojai susipažino su istoriniu objektu, kurį galės parodysti kitiems mokiniams. Visi susirinkusieji didžiavosi pakiliai atšventę Vasario 16-ąją.

* * *

Šiais metais daug gražių renginių įvyko ir Šiauliuse. Visuose dalyvavo buvę politiniai kalnai ir tremtiniai. Daug miestiečių, nešini Trispalvėmis, susirinko Prisikėlimo aikštėje. Lietuva atbunda.

Stanislava STAŠKUVIENĖ
Eduardo Manovo nuotraukos

Pagerbtas signataro dr. Jurgio Šiaulio atminimas

Jau gražia tradicija tapo, kad prieš Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – Vasario 16-ąją LR prezidentūroje pagerbiami 1918 metų Vasario 16-osios Akto signatarai. Paminėti šią šventę į prezidentūrą pakviečiami signatarų artimieji.

Šiais metais vasario 15 dieną 1918 metų Vasario 16-osios Akto signataro dr. Jurgio Šiaulio sūnėnas Česlovas Tarvydas, Vasario 16-osios signatarų klubo narys, ir kiti artimieji nuvykome į prezidentūrą. Baltojoje salėje Prezidentė Dalia Grybauskaitė mums, kaip ir kitų signatarų giminaičiams, perdavė gėlių puokštę parvežti ir padėti Balsėnuose, signataro dr. J. Šiaulio tėviškėje prie koplystulpio, nes jis palaidotas Šveicarijoje, Luganos miesto kapinėse.

Parvežta Prezidentės D. Grybauskaitės gėlių puokštę, perjuosta Lietuvos Trispalve, buvo padėta Kultūros centre prie signataro dr. J. Šiaulio portreto ir stendo, kuriame atėjusieji į šventę galėjo paskaityti apie signataro veiklą. Vasario 16-ąją, po iškilmingo minėjimo Kultūros centre, giminaičiai išvyko į signataro dr. J. Šiaulio tėviškę. Veivirženuose mūsų laukė seniūnė J. Radžienė ir Veiviržėnų gimnazijos muziejaus vadovė I. Urbanienė. Balsėnuose mus sutiko tėviškėje gyvenantys giminaičiai. Padėjome Prezidentės skirtą gėlių puokštę prie koplystulpio, uždegėme žvakutį, prisimėme dr. J. Šiaulį.

Didžiuojamės, kad signataras dr. Jurgis Šiaulys – mūsų giminaitis, daug nuveikęs Lietuvai dirbdamas diplomatinėje tarnyboje, taip pat su kitais devyniolika 1918 metų Vasario 16-osios Akto signatarų prisiėmės pačią didžiausią atskomybę atkurti Lietuvos valstybę.

Gintarė SARGŪNAITĖ, signataro dr. J. Šiaulio provaikaitė

2011 m. vasario 25 d.

Netekome Poeto

Vasario 16-ąją netekome poeto, dramaturgo, vertėjo, visuomenės veikėjo, aktyvaus Sąjūdžio dalyvio Justino MARCINKЕVIČIAUS

Prezidentė Dalia Grybauskaitė: „Vasario 16-ąją mirė Jonas Basanavičius ir Justinas Marcinkevičius išprasmina tautos valstybingumo istoriją. Dvi iškilios asmenybės – tautos patriarchas ir tautos poetas, mirė Vasario 16-ąją, susieja ir išprasmina tautos valstybingumo istoriją. (...) Justino Marcinkevičiaus žodžiai „gyventi laisvėje nėra lengva, nes tada pats esi už viską atsakingas“ gražina į Vasario 16-ąją prieš 93 metus, kai signatarai savo parašais tvirtai pareiškė pasauliui, kad atkuria nepriklausomą, demokratinius pagrindus kuriamą valstybę.“

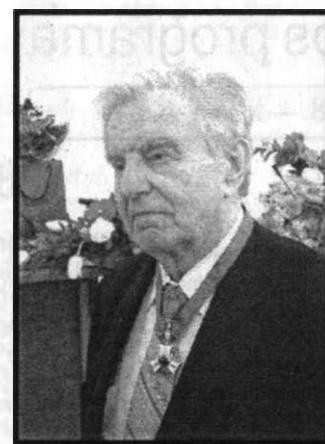
Šį drąsus ir ryžtingą žingsnį Lietuva žengė po šimtametės okupacijos. Kad įmanoma pakilti, tuo metu pasaulyje jau mažai kas tikėjo. Tačiau tauta tikėjo. Atkakliai, užsispurus saugojo gyvybiškai svarbų laisvės sieki. Puoselėjo jį ir ugđė, perduodama iš kartos į kartą savo didingą valstybės istoriją, papročius, tradicijas ir kalbą“.

Premjeras Andrius Kubilius: „Tikiu, kad šviesus tautos dainiaus atminimas ir Lietuvos pasididžiavimu tapę jo kūriniai bei darbai ugdydys ir mokys esminiu gyvenimo tiesų dar ne vieną Lietuvos piliečių kartą. (...) Liudėdamas atsišveikinu su neeilinio talento ir neeilinės asmenybės šviesos Poetu. Sakoma, kad žynys ir poetas turėtų būti vienas asmuo. Būtent tokiu Lietuvai ir buvo Justinas Marcinkevičius, kurį jo talen-

to gerbėjai vadino vienu giedančiu žodžiu – dainius. Poeto kūryba jau seniai prikluso Lietuvos literatūros aukso fondui, o kelios lietuvių kartos varge ar laimėje, sveikindami ar atsisveikindami kartoja savomis tapusias poetė eiles. Todėl gal ir nekeista, kad šikart lūpos vietoj paskutiniojo „Sudiev“ bei „Amžinajį atils“ šnabžda „Mažvydo“ finalo eilutes: „El-je tai „Lie“, „tē-u“ tai „tu“, „vė-a“ tai „va“... Argidit? Kartokite. Kartokit ir klausykit – LIE-TU-VA“.

Seimo pirmininkė Irena Degutienė: „Klausydama Poeto kalbų Sąjūdžio renginiuose tauta dar kartą įsitikino, kad jai užteks jėgų tautiniam, politiniam ir dvasiniam atgimimui. Tikriausiai dėl šių nuolatinės pastangų, dėl atjaudos šalia esančiam žmogui, dėl nuolatinio dėmesio gimtajai kultūrai, gimtajai kalbai tautos ir Poeto meilė visada buvo abipusė. (...) Ir todėl itin skaudu suvokti, kokio tiesos ir dvasinumo šauklio netekome. Netekome žmogaus, kurio ramaus žvilgsnio, ramaus balso ir išmintingų žodžių fone dažnai nelikdavo vienos smulkiems priekaištams, rietenoms, pykčiui. Kuris visus mus drąsino tiesai, augino ir brandino dvasiškai“.

Literatūros kritikas Valentinas Sventickas: „Justino Marcinkevičiaus kūrybos ir

veiklos pagrindinis motyvas buvo Lietuvos tautos, kultūros, kalbos išlikimas. Aukščiausio lygio kūriniai jis nusipelnė tautos pagarbos, buvo suvokiamas kaip tautos autoritetas, jo žodis buvo išklausomas, imamas į širdį. Sunku surasti kitą pastarųjų dešimtmecių asmenybę, su kuria galima būtų jų palyginti. (...) Justinas Marcinkevičiaus priklause tai kūrėjų kartai, kuri pradėjo gaivinti lietuvių literatūrą ir ragino atsisakyti sovietmečiui būdingos patetikos.“

Poetas Marcelijus Martinaitis: „Toks simbolinis išėjimas – viena iš didžiausių pastarųjų metų netekčių. Sunku ir suvokti, bus didelė tuštuma kultūroje, literatūroje. Jis būdavo atrama – net nebūtinai turėjo kalbėti, rašyti, kažkur dalyvauti, bet žinodavai, kad yra Justinas Marcinkevičius, kad yra jaukumas, atspara. Justinas Marcinkevičius – vienas iš žymiausių poetų. Jo teikstai, dainos apie tévynę ir kitomis temomis tais laikais buvo giedamos sąjūdžio mitinėse. Dabar visiems proga prisiminti, atnaujinti suvokimą, kas jis buvo ir ką nuveikė“.

„Tremtinio“ inf.

Informuojame

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujas „Laisvės kovų archyvo“ numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja:

1 mėn. – 7 Lt,

3 mėn. – 21 Lt,

6 mėn. – 42 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,75 Lt.
„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Užjaučiame

Netekus Tautos Poeto Justino Marcinkevičiaus, su gilia pagarba, užuojauta šeimai, giminėms ir artimiesiems –

LPKTS valdyba,
Vilniaus sąjūdininkai

Nuoširdžiai užjaučiame Lietuvos vietinės rinktinės karių savanorių sąjungos Šiaulių apskrities vadų dim. kpt. Jurgi Kučinską ir jo šeimą dėl mylimos žmonos ir mamytės mirties.

Lietuvos vietinės rinktinės karių savanorių sąjunga

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

“Rinkos aikštė”, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS ,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2940. Užs. Nr.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Zuzana Kičienė
1928–2011

Gimė Trakiškių k., Kalvarijos valsč., Marijampolės aps., ūkininkų šeimoje, kurioje augo du sūnūs ir duktė. 1951 m. šeimą išvezė į Tomsko sr. Kargasoko r. Dirbo miško ruošos darbus. 1958 m. kartu su tėvais grįžo į téviškę. Teko dirbtai kolūkyje, vėliau persikėlė gyventi į Marijampolę. Ten ištekėjo. Dirbo ligoninėje, vidurinėje mokykloje. Mirus vyru, persikėlė gyventi į Kalvariją.

Palaidota Marijampolės kapinėse.

Užjaučiame brolius Vaclovą, Bronią ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Ona Astrienė
1924–2011

Gimė Kalvarijoje, Marijampolės aps., darbininkų šeimoje. Ištekėjusi gyventi Trakėnų k., Kalvarijos valsč. 1951 m. su vyru buvo išremta į Tomsko sr. Kargasoko r. Vertikoso gyvenvietę. Dirbo miško ruošos darbus. 1959 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kalvarijoje.

Palaidota Kalvarijos kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Verutė Broncevičienė
1921–2011

Užaugo Alovės sen., ūkininkų šeimoje. 1949 m. su artimaisiais išremta į Irkutsko sr. Usolsko r. Vyras buvo nuteistas, tapo politiniu kaliniu. 1958 m. reabilituota. Į Lietuvą grįžo 1961 m., apsigyveno Alytuje. Vyras anksti mirė, vienai teko auginti dukterį ir sūnų. Nuo 1991 m. buvo LPKTS Alytaus filialo chorą „Atmintis“ nare.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų, dukterę ir artimuosius.

LPKTS Alytaus filialas

Genovaitė Julijona Vėtaitė-Grinienė
1930–2011

Gimė Ramygalos valsč. Aukštadvario k. ūkininkų šeimoje. 1952 m. areštuota ir nuteista 10 m. Kalėjo Salechardo, vėliau Baškirijos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, ištekėjo ir apsigyveno pas vyrą. Vėliau su vyrų persikėlė į Panevėžį. Dirbo linų kombinate.

Palaidota Šilaičių kapinėse.

Užjaučiame seserį ir artimuosius.

Buvę Staro Šumilovo tremtiniai

Regina Monkevičiūtė-Šulcienė
1930–2010

Gimė Kėdainių aps. Daukainių k. ūkininkų šeimoje, auginusioje keturis vaikus. Šeima „išbuožinta“ tris kartus, slapstėsi nuo trėmimo. 1951 m. išremta į Tomsko sr. Parabelio r. Narymo apyl. Beriozovskos gyv. Dirbo sunkius miško darbus. Grįžusi į Lietuvą ilgai neregistravo. Vėliau dirbo Kėdainių r. Aristavos kolūkyje, paskutinius 25 metus – Šėtos miestelyje.

Užjaučiame sūnų su šeima ir artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

